

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและมานุษยวิทยาการดนตรี ในการศึกษาข้อมูลนั้นได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และการค้นคว้าเอกสาร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

3.1 การเตรียมความพร้อมก่อนการออกเก็บข้อมูลภาคสนาม

ก่อนการออกเก็บข้อมูลภาคสนามผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมประเพณีของชาวเชียงใหม่และประวัติการฟ้อนดาบจากเอกสารและงานวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการศึกษาข้อมูลในเบื้องต้นก่อนการออกภาคสนามดังนี้

3.1.1 ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับเรื่องราวฟ้อนดาบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ วัดท่าพุ่ม ห้องสมุดวิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรจังหวัดพิษณุโลก หอสมุดแห่งชาติรัชมิ่งคลาสิกซ์ ฯลฯ ผลการศึกษาพบว่ามีเอกสารที่เกี่ยวข้องและกล่าวถึงการฟ้อนดาบ มีไม่มากพอเพราะการจัดทำกระบวนกรการถ่ายถอดการฟ้อนดาบ มีเพียงบุคคลไม่กี่กลุ่ม จึงทำให้เอกสารงานวิจัย ยังไม่แพร่หลายออกไปยังส่วนต่างๆ

3.1.2 การเลือกพื้นที่ในการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของฟ้อนดาบ ผู้ศึกษาพบว่าในจังหวัดเชียงใหม่มีการฟ้อนดาบกระจายอยู่จำนวนมาก ตามตำบล อำเภอต่างๆ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้เลือกที่จะศึกษาที่คณะเวาชนพุทธศาสน์วัดท่าพุ่ม ตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากศูนย์ศึกษาพระพุทธรูปวันอาทิตย์วัดท่าพุ่ม ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมเยาวชนโดยการสอนธรรมะและศิลปะพื้นบ้าน ให้มาฝึกหัดกับบรมครูซึ่งมีความรู้ในแขนงนั้นๆ ชาวบ้านในหมู่บ้านเห็นความสำคัญของการเรียนการสอน เช่น ฟ้อนดาบ ฟ้อนเล็บ กลองต่างๆ เป็นต้น จึงให้

บุตรหลานเข้ามาศึกษา เมื่อมีกลุ่มเยาวชนสนใจมากขึ้นจึงมีการสอนแบบพี่สอนน้องซึ่งเป็นการรวบรวมกลุ่มเยาวชนให้มีความรักใคร่สามัคคีกันในกลุ่ม มีการนำเอาศิลปะเหล่านี้ออกแสดงในงานต่างๆ ไม่นิยมออกแสดงในงานรื่นเริง แต่จะไปแสดงเฉพาะในงานบุญ ในบางครั้งก็มีการนำไปแข่งขันแต่ในการแข่งขันไม่ได้หวังชัยชนะแต่ต้องการสืบสานศิลปะการแสดงพื้นบ้านล้านนา และเพื่อเป็นการรักษาและสืบทอดภูมิปัญญาทางด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านล้านนา

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลต่างๆดังนี้

1. พระไชยวิทย์ รัชมรโต อายุ 41 ปี	ผู้จัดทำโครงการ
2. พ่อครูมานพ ยาระณะ อายุ 82 ปี	ผู้ถ่ายทอด
3. ครูมงคล เสียงซารี อายุ 52 ปี	ผู้รับการถ่ายทอดและเผยแพร่
4. นายอนุสรณ์ เสาร์คำ อายุ 21 ปี	ผู้รับการถ่ายทอดและเผยแพร่

3.2.1 การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของฟ้อนดาบ กระบวนท่ารำทั้งหมด และฟ้อนดาบมีบทบาทต่อชุมชนทางสังคมในปัจจุบัน

ในการเก็บเกี่ยวข้อมูลประวัติความเป็นมาของฟ้อนดาบ ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษารายละเอียดต่างๆ ของประวัติความเป็นมา กระบวนท่าการฟ้อนดาบ และฟ้อนดาบมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนทางสังคมในปัจจุบันทั้งในด้านเอกลักษณ์และวัฒนธรรมประเพณีของชาวเชียงใหม่

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา กระบวนท่ารำฟ้อนดาบ และฟ้อนดาบมีบทบาทต่อชุมชนทางสังคมในปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาเน้นการสัมภาษณ์เป็นหลัก ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ ผู้นำมาเผยแพร่กับผู้ที่สนใจ รวมทั้ง

สังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยการบันทึกภาพ และเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ใน
วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

3.3.1 เครื่องมือ

- 1) กล้องบันทึกภาพและวีดีโอ
- 2) สมุดจดบันทึก
- 3) ปากกา
- 4) สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 5) สังเกตอย่างมีส่วนร่วม
- 6) สังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากภาคสนามมาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลวิจัยตาม
วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ทำรำฟ้อนดาบ

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการบันทึกภาพของท่า
รำฟ้อนดาบมาทำการวิเคราะห์ท่ารำและรูปแบบวิธีการแสดง ตามวิธีการวิเคราะห์นาฏศิลป์ ตาม
แนวคิดทฤษฎี นาฏยลักษณะของอาจารย์สุรพล วิพัทธ์ โดยใช้ตาราง รูปภาพ และคำอธิบายท่ารำ

3.4.2 วิเคราะห์บทบาทหน้าที่ฟ้อนดาบที่มีต่อชุมชนทางสังคมในปัจจุบัน

ในการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ฟ้อนดาบที่มีต่อชุมชนทางสังคมในปัจจุบัน ผู้ศึกษาได้นำ
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยใช้ทฤษฎีการ
แพร่กระจายทางวัฒนธรรม

3.5 การนำเสนอผลการศึกษา และสรุปผลการศึกษา

ภายหลังการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาและข้อสรุปต่างๆ ที่มีเนื้อหาในเชิงการอภิปรายผลการศึกษา ข้อโต้แย้ง หรือสนับสนุน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อสะท้อนปัญหาในการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะศึกษาฟอนดาบ ดังต่อไปนี้

การศึกษาเล่มนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บท

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา
- 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.4 ขอบเขตของการศึกษา
- 1.5 ข้อตกลงเบื้องต้น
- 1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 บทสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเชียงใหม่
- 2.6 ประวัติวัดท่าหม่ม
- 2.7 ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดท่าหม่ม

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

- 3.1 การเตรียมความพร้อมก่อนการออกเก็บข้อมูลสนาม
- 3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 การนำเสนอผลการศึกษาและสรุปผลการศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา

- 4.1 ประวัติความเป็นมาของฟ้อนดาบ
- 4.2 แนวคิดการประดิษฐ์ฟ้อนดาบ
- 4.3 การถ่ายทอด
- 4.4 ตารางแสดงความหมายของท่าฟ้อนดาบ
- 4.5 การแสดงฟ้อนดาบ
- 4.6 บทบาทหน้าที่ของฟ้อนดาบที่มีต่อชุมชน

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- 5.1 สรุปผลการศึกษา
- 5.2 อภิปรายผลการศึกษา
- 5.3 บทบาทหน้าที่ของฟ้อนดาบที่มีต่อชุมชน
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

